

Библиотекаға палғалыстың чоохтазығлар

Кирек сөстер:

хығырчаң зал — okuma odası

абонемент — abonelik

Информационно-библиографической пөлік - bilgi ve bibliografik bölümü

Методико-библиографической пөлік - metodik ve bibliografik bölümü

Книгаларны хайраллачаң пөлік — kitap depolama bölümü

Библиотекалар аразындағы абонемент — kütüphaneler arası aboneliği

Хығырығчыларны регистрировать полчаң паза сыныхтағ секторы — Okuyucu kayıt ve kontrol sektörü

Технической паза аал хонии литературазының пөлии — teknik ve tarımsal edebiyat bölümü

Искусство саринаң литератураның пөлии — sanat bakımından edebiyat bölümü

Пасха хан тіллерінің литературазының пөлии — yabancı dil Edebiyatı Bölümü

Краеведческой паза национальной литератураның пөлии — yerel tarih ve ulusal edebiyat bölümü

Краеведческой библиографияның секторы - yerel tarih bibliyografyası bölümü

1. Чоохтазығ пүдіреріне кирек чоохтағлар.

Библиотека хайдадыр?

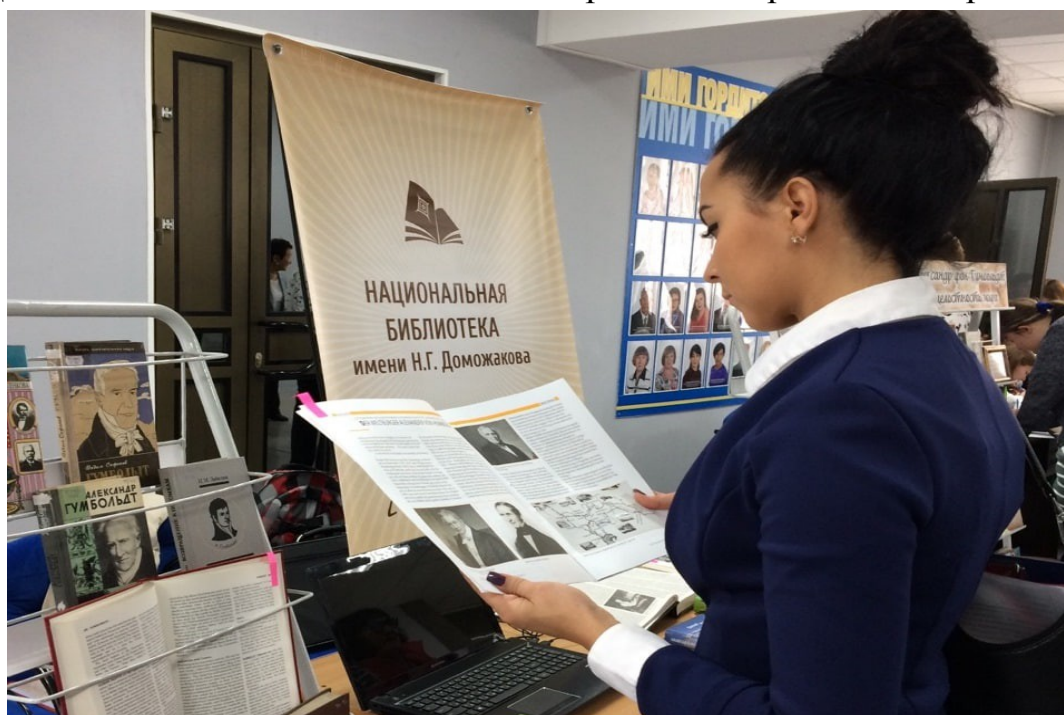
Хайдағ библиотека сірерге кирек?

Мағаа Олғаннар библиотекасы (Николай Георгиевич Доможаковтың адынаң национальной библиотека) кирек.

Н.Г. Доможаковтың адынаң библиотеке хайда орныхча?

Н.Г. Доможаковтың адынаң библиотека Чертыгешев орамында орныхча.

Анда книгалар көп пе?

Я, анда иледе көп книга пар.

Хакас тілінең пазылған книгалар пар ба?

Хакас литературасынаңар (кибірлерінеңер, тархынынаңар, культуразынаңар, чир-чайаанынаңар) книгалар пар ба?

Мин хакас писательлерінің произведениелерін хығырарға сағынчам.

Н.Доможаковтың, М.Кильчичаковтың, М.Баиновтың книгаларын пириңер.

Н.Доможаковтың хайдаг произведенизін хығырарға сағынчазар?

Мин аның «Ыраххы аалда» романын хығырарға сағынчам.

Чахсы талағ. Алыңар.

Мин аны уғаа хынып хығырарбын.

Хығырығ чахсы иртсін.

Улуғ алғыс!

Сірернің фантастика произведениелері пар ба?

Олар пістің көп. Позиңар көріп алыңар.

Сурыңчам, книганы тузында айландырыңар.

Хығырчаң зал хайда?

Хығырчаң залда хығырығчылар көп.

Газета-журналларны хығырчаң залда алып аларға чарир.

Хығырчаң залдаң газеталар паза журналлар ибзер пирілчелер бе?

Чох, олар ибзер пирілбинчелер.

«Ленин чолы», «Хакас чирі», «Хабар» газеталарны хайдаг пөлікте таап аларбын?

«Ленин чолы», «Хакас чирі», «Хабар» газеталар краеведческой паза национальной литератураның пөлиинделер.

II. Н.Г.Доможаковтың адынаң национальной библиотека (хысхачахти)

Николай Георгиевич Доможаковтың адынаң национальнай библиотека — ол Хакас Республиканың хазна библиотекасы. Ол культурнай, научнай паза хоос паалығ краеведческой национальнай литератураны паза пасха даа документтерні кирче.

Н.Г.Доможаковтың адынаң национальнай библиотека — ол Хакасияның ин килкім, табырах тиліпчеткен библиотекасы.

Библиотека 1925 чылда төстелген.

1938 чылда библиотекада 2 пөлік полған: хығырчаң зал паза абонемент.

Илбек Адалығ чааның хатығ чылларында даа библиотеканың тоғынчылары тоғысты тастабааннар.

1948 чылда библиотекада информационно-библиографической пөлік азыл парған.

1958 чылда методико-библиографической пөлік төстелген.

1965 чылда библиотека өнетін пүдірілген туразар көзібісче. Сағам даа анда орныхча. Пуох чылда библиотекада наа пөліктер азылча: книгаларны хайраллачаң өөн отдел, библиотекалар аразындағы абонемент, хығырығчыларны регистрировать полчаң паза сыныхтағ секторы.

1970 чылларда технической паза аал хонии литератураның пөлии, искусство саринаң литератураның пөлии, пасха хан тіллерінің литературазының пөлии азылғаннар.

1988 чылда библиотекада кареведческой паза национальнай литератураның пөлии паза краеведческой библиографияның секторы азылғаннар.

III. Ікі кізінің чоохтары көзідімге (хысхачахти).

1-ғы ікі кізінің чооғы

Библиотекада

- Изеннер, Наталья Петровна!
- Изен, Аимачах! Мин сағаа полыс поларбын ма?
- Мин пу хығыр салған книгаларны нандыра пирібізерге сағынчам. Олар

мағаа паза кирек ниместер.

- Че, көр көрөңдек, нима пістің мында пар... Мелейек Казачинова «Пістің аалның олғаннары»... Че ікінчі книгазы?
- Мына, алып алыңар. Пу книга Николай Доможаковтың «Ыраххы аал» романы. Піске аны университет программазы хоостыра хығырарға тееннер.
- Көңніңерге кірді бе?
- Минің көңніме пу роман уғаа тың кірді.
- Аимацах, син паза пірее книга алып аларға сағынчазың ма?
- Я, сала ла ундут салбадым. Сірернің Митхас Туранның «Сайалбаан сүрместер» чооғы пар ба?
- Пар. Мына ол.
- Чахсы. Мин пу книганы алчам.
- Че, чарир, Аимацах. Анымчох! Хатап кил пар!
- Я, хайди даа килербін! Анымчоhtar, Наталья Петровна!
- Анымчох, Аимацах!

2-чі ікі кізінің чооғы

Карим: Мартил, пўүн библиотеказар парарзың ма?

Мартил: Хайди даа парарбын, минін хығырчаң книгаларым тоозыл парир, наа книгаларны аларға кирек.

Карим: Пілчезің ме, пір күн книгаларны хығырарға пу син тың хыныбызарымны пір дее сағынмаам.

Мартил: Мин дее ідөк, олған тузымда тың даа книга хығырғам тіп саналбас. Че, көнік парғамда, хығырарын тастап полбадым.

Карим: Я, кізі хығырарын тастап полбинча. Хайдағ-да пик палғалыс пўт парча. Книгаларның сылтаанда наа нимелер піліп алчазың, сағынарға үгречезің.

Мартил: Орта сағынчазың. Хығырған книгалар соонаң минің сағыстарым алысча. Чуртасха көрізім дее алысты. Мының алнында ибіре полчатхан нимелерні пасха оңдайнаң сизінчеңмін, көрчеңмін.

Карим: Амды прай ниме саңай пасха, я?

Мартил: Я, саңай пасха.

Карим: Көрерзің, пірее хацаң піс тее пазып пастирбыс. Іди полар ба, хайди сағынчазың?

Мартил: Ноға паспацаң, пасчатхан кізілердең пістең ниме пасхазы пар полцаң?

Карим: Я, олар даа хығырып-хығырып пазып пастаан поларлар. Піс тее хысха тус аразында пірее ниме пас поларбыс тіп сағынчам.

Мартил: Я, пас көрерге чарир. Чуртаста хынған нимені ит көрерге кирек, наа хаалағ идерге хорыхпасха кирек. Прай ниме пастағы хаалағдаң пасталча.

Карим: Я, арғызым, син орта сағынчазың.

Тузаланчаң литература

1. Хакасско-русский словарь = Хакас-орыс сөстік. – Новосибирск: Наука, 2006.

– 1114 с.

2. Анжиганова О.П., Субракова О.В., Топоева Л.С. Русско-хакасский разговорник = Орыс-хакас чоохтазыҕ. – Абакан: Хакасское отделение Красноярского книжного издательства, 1989. – 186 с.

3. Ekrem Arıkoğlu. Örnekli Hakasça-Türkçe Sözlük. Ankara: Akçağ Yay.